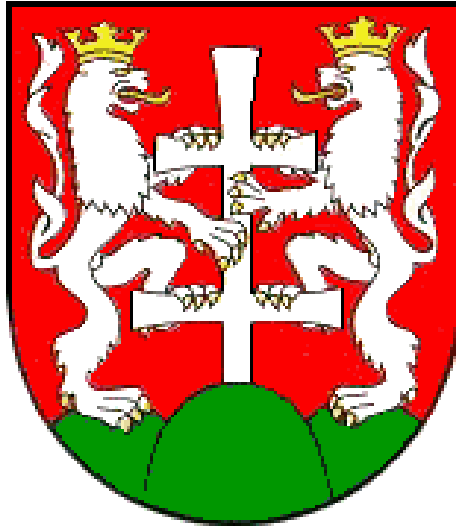

LŐCSE

Magyarok száma: 14 fő (2011)

Területe 10.169 hektár; népessége 7.528 lélek.

1. Földrajzi fekvése. Lőcse a Lőcse-Lublói hegyvidék egyik dombján terül el, hegyes-dombos fenyveserdőkkel borított vidéken, a Lőcse patak mellett. Tengerfeletti magassága 573 m.

2. Története. A szászok II. Géza idejében (12. század) letelepedvén Szepesben, királyi területen több szabad községet (24) alapítottak. Ilyen volt L. is, az autonom szász telepítvény közigazgatási, bíraskodási és gazdasági középpontja, a szász ispán (gróf) székhelye. Az „Alte Leutsch”-dombon épült régi város a tatárjárásban elpusztult s ez után a mostani szomszédos, alkalmasabb helyén építették újból s árkokkal, földhányással, majd kőfalakkal erősítették meg. A szászok szervezete megújításánál 1271-ben megmaradt székhelynek. Máig is részben fennálló közfalai az Anjouk korában épültek, bástyái(17) pedig a 15. szd végétől a 17. szd közepéig. Mint megerősített és védett székhelynek ipara és kereskedelme fellendült, polgársága gyarapodott és meggazdagodott, ipara céhekben szervezkedett. Ezen vagyonosodásnak fokmérője a nagyértékű Szt.Jakab temploma, mely az Anjouk korában épült. A felvidék főútvonala is a városon át vezetett.

A 16 szepesi város elzálogosítása (1412). Lőcsének mint városnak a fejlődését nem érintette, sőt gazdasági élete haladást mutat, mert szabad királyi várossá fejlődött azon szokásjog alapján, hogy az országgyűlésekre követeket küldött. Verbőczy már az ország harmadik városának mondja. Városi szervezetéről krónikái a 16. szdban adnak bővebb felvilágosítást, a közigazgatási , bíraskodási és gazdasági teendőket végzi a tanács (Rath. Senatus), mely 12 tanácsosból (Rathsherrn) áll, jegyzővel s élén a biróval. Ipara és vásári árúmegállapító joga fejlesztették vagyonos és művelt német ajkú polgárságát, melynek száma 6000-7000 volt. A 15. szd közepétől 1520-ig a főtemplomot művészi értékű s nagy műbeccsel bíró szárnyasoltárokkal díszítették fel(Mátyás-oltár, főoltár stb.). Jó városi iskolái voltak.

A reformációt L. lakói kezdetben elfogadták s ezért a nemzeti felkelések idején (1604-1711) a vallásszabadság és közsabadságok megóvása mellett foglaltak állást, de egyszersminf a békés megoldás és zavartalan fejlődés mellett is, ezért L. minden felkelésben (Bocskay, Bethlen, Rákóczi György, Thököly, Rákóczi Ferenc) mint az élelmezés, szállítás, elszállásolás, közlekedés egyik gócpontja s vezető emberek tartózkodási helye, élénk szerepet játszott. Régi erődítményei melyek különösen 1711-ben megrongálódtak, elvesztették katonai szempontból jelentőségüket s így mindinkább pusztultak, majd egyes részeik a 19. század

elején magánkézbe kerültek. Régi németajkú polgársága épen az ipari és kereskedelmi viszonyok átalakulásával (céhrendszer megszüntetése, gyárak, nagyobb bányauzemek keletkezése) eltűnt, jórészt azonban átmagyarosodott, s újabb nemzedékei a 19. szdban tudományos és közpályákra lépve, az országban elszéledtek. A 16. szd elejétől kezdve Szepes vármegye közgyűlését Lőcsén tartotta, mint védett helyen, miután régebbi Székhelye, Szepesváralja, magánkézbe került, azóta tehát L. vármegyei székhely is. Régi városi szervezetét 1848-ban, majd a legújabb törvényes intézkedések alapján alakította át rendezett tanácsú városi szervezetté, szabad királyi városi címmel.

Jelenleg művészeti emlékei miatt sűrűn felkeresik; legjelentősebb műemlékei: a Szt. Jakab-templom híres falfestményeivel és szárnyoltáraival; a városháza (régebbi elemekből átalakították 1615-ben és restaurálták 1894-ben) érdekes régiség-és levéltárával; a várfalak; a gimnáziumi templom (hajdan kolostor) és több régi (Thurzó) magánház.

3. Hatóságok és hivatalok. Szepes vármegye székhelye; kir. törvényszék, kir. járásbiróság, kir. ügyészség, kir. pénzügyigazgatóság, kir. adóhivatal, kir. államépítészeti hivatal, kir. posta-és távirdahivatal, kir. közjegyzői hivatal és kir. állattenyésztési hivatal.

4. A lakosság foglalkozása. A lakosság nagy részét állami ,megyei és városi tisztviselők, továbbá tanítók és tanárok képezik; állandóan 2-3 zászlóalj cs. és kir. katonaság állomásozik a város által 1887. évben épített nagy minta laktanyában; a lakosság többi része földműveléssel, iparral és kereskedéssel foglalkozik.

5. A város határának nagy része (11.000 hold) erdőbirtok. Határában folynak a Lőcse, Durst, Betzier, Zwanziger Grund és Zavadai patakok, melyek mindegyike pizstráנגgal és egyes erre alkalmas része rákkal van benépesítve. Félórányira a várostól fekszik kies völgyben, szép erdőségtől szegélyezve Lőcse fürdő, sűrűn látogatott nyári üdülőhely és fürdő; ettől távolabb az ú.n. Felső major, a lakosság kedvelt kiránduló helye. Turista-és vadászhajlékok vannak elhelyezve a Lőcse fürdő felett (Daniháza), a Vina nevű erdőpagonyban (nagyszabású), a Röhrgrund és Kienwald erdőpagonyokban.

6. Tervek a jövőre. A közel jövőben tervezi a város a Lőcse-Késmárk közötti vasúti összeköttetést.